

A Catalunya hi ha una revolució

A Catalunya, des de fa uns quants anys, ja, hi ha una revolució. Davant d'una revolució, hi ha qui hi participa i hi ha qui s'hi oposa. Naturalment, també hi ha qui s'apunta al *wait and see*. I també qui s'amaga i qui juga a amagar el cap sota l'ala o es fa l'estruc. Totes aquestes possibles actituds, podem dir que les trobem en qualsevol escenari de transformació política, social, econòmica, cultural, etc. Cal dir, però, que els manuals ortodoxos, les teories pures, sobre el fenomen revolucionari, no tenen gaire utilitat quan s'analitza un cas concret. O, en tot cas, han de restar en segon terme, davant el coneixement concret, la realitat empírica del procés revolucionari en concret. I sobretot, de l'anàlisi del subjecte revolucionari i de l'escenari en el qual es porta a terme.

En el cas nostre, subjecte i escenari estan més que clars. El subjecte és el poble català. I l'escenari és la Catalunya-Principat, sense que això pressuposi que els efectes també s'estenguin a la resta de territoris històrics que, n'estic convençut, en rebran les conseqüències, per descomptat, positives.

Naturalment, quan es parla de poble català, de seguida n'hi ha que qüestionen el concepte per la seva transversalitat. I certament, el concepte de *poble* a seques, pot ser equívoc. Però, des d'un plantejament revolucionari, no ho és pas: poble són aquells sectors que es mobilitzen a favor del canvi, de la revolució. Seria l'equivalent al concepte de *nació* que Sieyès va emprar en la revolució francesa. La

nació, el poble, és qui participa, en primera línia, en el procés. Qui no hi participa, i per descomptat, qui s'hi oposa, obstaculitza, boicoteja, alenteix, no forma part del poble, representa la contrarevolució. Qui es fa pregar, qui no comprèn o no vol comprendre que la revolució tira endavant malgrat que ell o ella no estigui al capdavant, desenvolupa objectivament, també, un paper de contrarevolucionari, malgrat que es presenti com un revolucionari de pedra picada.

Un escull que ha d'evitar la revolució catalana que estem protagonitzant és que ens perdi l'estètica. Vull dir, amb això, que és un risc haver de subordinar el ritme del procés revolucionari, que té una fita ineludible a finals de setembre, a si aquells que pressumeixen de ser molt revolucionaris s'hi apunten o no. El revolucionari no se'n diu, el revolucionari ho demostra amb fets. I qui no ho demostra no ho és, per molt que se'n digui.

La conclusió lògica de tot plegat és que polítics com Mas o Puigdemont, per exemple, són molt més revolucionaris, ara i aquí, que Coscubiela o Franco Rabell, per posar-ne uns referents obvis. Compren que això pot trencar alguns esquemes de manual ortodox. Però és que els processos històrics no són ciència exacta, i qui vulgui jugar a determinismes històrics, que llegeixi Althusser i tota la colla, si el tranquil·litza, però sobretot que es fixi on ha quedat l'esquerra francesa, avui en dia.

Josep Sort
President de Reagrupament

Sumari

Les vegueries americanes

per Xavier Minguet

PÀGINA 2

Els focs de St. Joan i la Barretina d'Or

per Josep-Ramon Soldevila

PÀGINA 3

Joc brut contra Catalunya

per Teresa Casals

PÀGINA 4

Referèndums pactats i altres exquisideses

per Daniel Roig

PÀGINA 5

Referèndum sí o sí

per Pilar Altarriba

PÀGINA 6

El català a la justícia

per Albert Aragonès

PÀGINA 7

I més...

La secció habitual de llibres de Pere Torra

Les vegueries americanes

“Quan en el curs dels esdeveniments humans es fa necessari per a un poble dissoldre els vincles polítics que l’han lligat a un altre i prendre entre les nacions de la terra el lloc separat i igual que les lleis de la natura i el Déu d’aquesta naturalesa li donen dret, un just respecte al judici de la humanitat exigeix que declari les causes que l’impulsen a la separació”. D’aquesta manera, 241 anys després, podem fer perfectament actuals i extrapola-les al cas català les primeres paraules de la declaració d’independència americana de Thomas Jefferson.

La declaració parla de drets inalienables i entre aquests hi ha *“la vida, la llibertat i la recerca de la felicitat i que per a garantir aquests drets s’institueixen entre els homes els governs, que deriven els seus poders legítims del consentiment dels governats”.* Seguidament també parla del nucli de la qüestió, on *“sempre que una forma de govern es faci destructora d’aquests principis, el poble té el dret a reformar-la o abolir-la i instituir un nou govern que es fonamenti en els esmentats principis, i organitzar els seus poders en la forma que al seu parer oferirà les majors probabilitats d’aconseguir la seva seguretat i felicitat”.*

És que no hi pot haver paraules més encertades per a resumir qualsevol declaració d’independència de qualsevol poble que ha estat oprimat en el temps. La nostra, la declaració d’independència Catalana, hauria d’incorporar també l’essència actualitzada d’aquests principis, perquè no solament són americans sinó que també són universals.

Si fem referència al marc jurídic, els esdeveniments actuals que estan succeint

amb els judicis a l’expresident Artur Mas, l’exvicepresidenta Ortega, l’exconsellera Rigau i l’exconseller i Diputat al Congrés Francesc Homs, com també amb les declaracions al TSJC de la Presidenta del Parlament Carme Forcadell i els membres de la mesa, també estan en molta similitud i consonància amb la part de la declaració americana que parla de l’ordre judicial que ha obstruït l’administració de justícia, *“oposant-se a les lleis necessàries per consolidar l’autoritat dels tribunals, creant jutges que depenen només de la seva voluntat, per rebre d’ell el nomenament dels seus llocs de treball i el pagament dels seus sous, i manant un eixam d’oficials per a oprimir el nostre poble i empobrir amb les seves estafes i rapinyes”.*

Si parlem de les similituds administratives i territorials entre els Estats Units d’Amèrica del 1776 i la Catalunya del 2017, direm que els estats de Massachusetts, Connecticut, Nova York, New Jersey, Pennsilvània, Virgínia, Carolina del nord i del sud, Geòrgia..., serien les nostres Terres de l’Ebre, Catalunya Central, Barcelona,

Penedès, Lleida, Alt Pirineu i Aran, Camp de Tarragona i Girona. Això sí, si entre els pares i caps visibles que van fer possible la independència americana hi ha noms com Franklin, Washington, Jefferson, Lewis, Stone, Huntington, Williams..., els nostres noms, entre altres, podrien ser Mas, Puigdemont, Junqueras, Forcadell, Casals, Gabriel, Sánchez, Cuixart...

Però no us penseu pas que ens tornem a deixar el gran oblidat. Per a mi, el nostre gran oblidat, el nostre **John Adams**, no és altre que en **Joan Carretero**. La descripció del qual la podem resumir amb cèlebre la frase d’en Piqué, *“contigo empezó todo”.*

“Per tant, els Representants” de l’Estat Català, “convocats en Congrés General... en Nom i per l’Autoritat del bon Poble d’aquestes” Vegueries, “solemnement fem públic i declarem: Que aquestes” Vegueries “Unides són, i han de ser per Dret, Estats Lliures i Independents”.

Xavier Minguet

Els focs de Sant Joan i la Barretina d'Or

La nit de Sant Joan és una nit molt especial. A mi em porta molt bons records, i també algun desencís. La revetlla, la música, els focs i l'alegria amb què es viu, la fan desitjada i estimada per tothom. Els seus orígens són ancestrals i van molt lligats amb el solstici d'estiu i amb l'adoració del Sol. L'església, omnipresent, la va lligar amb el naixement de Sant Joan Baptista, de la mateixa manera que va lligar el naixement de Jesús amb el solstici d'hivern.

Als Països Catalans, des del 1964, hem desenvolupat una nova fórmula, la de la Flama del Canigó. Aquest cim mític de la Catalunya Nord i màgic per a tots els catalans, des del 21 de juny del 1964, observa com algú encén una flama amb una lupa que s'enfoca al sol i, aquesta flama, es transporta a peu, corrents i després amb cotxes, a molts pobles d'arreu dels països catalans. Primer només era una tradició dels pobles de la Catalunya Nord, però, el 1966, un vigatà, el senyor Martí Cassany, president aleshores de La Unió Excursionista de Vic, es va oferir per baixar la flama a l'altra vessant del Canigó i la va portar fins a la capital d'Osona, on encengué la foguera d'aquesta ciutat.

Des d'aleshores, aquest costum s'ha anat estenent arreu dels Països Catalans

i s'ha convertit en un dels fets més coneguts que en simbolitzen la seva essència.

Els precursors de la Flama del Canigó es van associar i van crear el Comitè Internacional dels Focs de Sant Joan, amb seu a Perpinyà. A la vessant sud del Canigó, l'associació que vetlla per la seva promoció i divulgació és Tradicat, amb seu a Vic. Cada any, per aquestes dates, es fa un Congrés dels Focs de Sant Joan en un poble diferent cada vegada.

L'any passat va ser el primer any en què la representació del congrés i la seva organització traspassava les fronteres dels estats i va ser la ciutat de Vic l'encarregada de l'organització de l'esdeveniment, tot commemorant els 50 anys de la gesta de Martí Cassany. Quan un municipi és el responsable del

congrés, se li encomana la custòdia de la Barretina D'Or. Aquesta barretina està representada en un quadre voluminós fet de pedra, no és pas d'or, no us preocupeu.

Enguany, Vic ha passat el relleu al poble de Bao, un municipi de més de 3200 habitants a 10 kms a l'oest de Perpinyà. El dissabte 13 de maig, vaig tenir l'honor de representar l'Ajuntament de Vic en el traspàs d'aquest símbol a l'alcalde de Bao. El congrés va ser molt interessant. També hi ha molts catalans irreductibles en aquelles comarques, però estan abandonats de la mà de Déu. Ens queda molta feina per fer, també a la Catalunya Nord

Josep Ramon Soldevila

Joc brut contra Catalunya

Sabem, a través de documents escrits i de la transmissió oral que, l'endemà de la gran desfeta de l'any 1714, els catalans i les catalanes que havien sobreviscut al gran desastre, van anar a treballar. Vençuts momentàniament però amb la dignitat intacta van suportar durant generacions i generacions greuges sostinguts, menysteniment dels drets nacionals, persecucions per raó de la llengua que parlaven i intents continuats d'assimilació per part dels diferents governs de l'estat espanyol.

Al llarg de més de 300 anys una majoria de catalans van conservar, latent, la determinació per recuperar l'autogovern, però Espanya és un estat incapaç de compartir el poder. Al llarg de la història s'ha definit i ha actuat com un bloc monolític, autoritari, dominant i perdedor. L'última gran decepció per als catalans va ser la mutilació de l'últim Estatut aprovat pel Parlament de Catalunya, primer a les Corts espanyoles i, finalment, amputat definitivament per la sentència del Tribunal Constitucional del 28 de juny del 2010, que sentenciava en contra de tots els aspectes significatius per a Catalunya. Llengua, nació i finançament. Senzillament un escarni per part de l'estat vers Catalunya.

Aquest va ser el punt d'inflexió. Mai no es va extingir del tot l'ambició per arribar a la independència, però en aquell moment la

voluntat de poder decidir es va incrementar notablement i, amb grans dificultats, es va aconseguir posar d'acord partits polítics i societat civil organitzada, que es van aplegar a Barcelona el 10 de juliol de 2010 amb el lema «Som una nació, nosaltres decidim». Un milió de persones al carrer va ser l'inici de mobilitzacions, votacions populars, actes massius, determinació del govern per donar compliment a la voluntat d'un percentatge molt alt de la població catalana.

El govern de l'estat amb Mariano Rajoy al capdavant i amb la complicitat total d'un PSOE mesell i un PSC amb pèrdua constant de militants i sense esma nacional s'han refugiat en la sagrada constitució espanyola per negar el dret al vot sobre una qüestió que sí que interessa tots els catalans. Per dir sí o per dir no, però la importància de la decisió és cabdal. I han fet de tot per

evitar que manifestéssim la nostra voluntat. Han canviat tribunals, han mentit, han fabricat proves falses, han convertit l'estat en una claveguera i es preparen per seguir actuant. Joc brut contra Catalunya.

Menys de mig any perquè es convoqui el referèndum i aquesta vegada sí, estic convençuda, que ho impediran de totes totes. I haurem de sortir al carrer i, segurament, quedar-nos-hi perquè no hem arribat fins aquí per abaixar els braços i continuar com a súbdits quan tenim dret a ser ciutadans d'un estat que ens protegeixi.

El relat de la situació que estem vivint té escrit ja una bona part del guió, però li falta el final. Vull creure que els catalans, aquesta vegada sí, serem capaços d'acabar-lo amb un final feliç.

Teresa Casals

Referèndums pactats i altres exquisideses

I així que ens trobem a l'horitzó d'una altra data a marcar en vermell al calendari del procés d'independència de Catalunya: Fixada reunió del nostre president Puigdemont amb el seu president Rajoy, per reprendre les converses sobre com establir un marc per a la celebració d'un referèndum pactat amb l'estat, que és allò de què el govern espanyol no vol ni sentir parlar.

Tot sembla indicar que serà una reunió curta. Cordial, amb bona cobertura mediàtica, però totalment infructuosa.

I ho dic així perquè no cal fer una anàlisi gaire acurada de successos i accions polítiques dels darrers anys per saber que amb el govern espanyol es pot parlar de tot, menys d'allò que no els interessa. I la possibilitat de pactar la celebració d'un referèndum d'autodeterminació és d'aquelles qüestions que no abordaran en cap cas.

És simple: Només el fet de plantejar-ne la possibilitat posa en dubte sobre qui resideix la sobirania i, davant aquella Espanya en la qual utilitzar el sac dels cops català ha donat tan bons

resultats electorals, l'arc parlamentari espanyol preferirà quedar com uns campions defensant la unitat territorial i finalment perdre-la, que no posar-la a debat.

Em fa pensar una mica en el tema de les pensions, que és una qüestió que cap govern no vol abordar, i és com el joc de les cadires que, quan s'acabarà la música, algú haurà de ser el dolent que digui a la població que el sistema de pensions no és sostenible, que uns hauran de pagar més i uns altres cobrar encara menys.

Però bé, anem un cop més a intentar desllorigar l'operació "diàleg". Suposo que hi ha un reducte de revolucionaris irreductibles que, no només volen la independència de Catalunya, sinó que la volen com a resultat d'un estat de màxima confrontació directa amb l'estat espanyol. Però a la gran majoria d'independentistes no els passen per alt els avantatges d'un referèndum pactat: Operativa per a la seva celebració sense entrebancs, reconeixement clar

del resultat a nivell internacional i full de ruta compartit en cada possible resultat.

El nostre calendari és molt ajustat i d'oportunitats n'hi ha hagut moltes per tractar el tema, però, si realment s'ha de definir un marc viable per a aquest referèndum, podem posar sobre la taula moltes qüestions formals, però no considero que la pregunta admeti gaires opcions i, en cap cas, es pot parlar de majories diferents de les de qualsevol referèndum: Si la majoria de la població de Catalunya vol un estat independent, això és el que ha de ser.

Encara que el resum d'aquest escrit no és altre que posar de manifest la poca fe que es pot posar en el resultat de la reunió per als nostres interessos nacionals, així mateix vull donar el meu total suport al nostre president, desitjar-li coratge per defensar amb fermesa el mandat del poble de Catalunya, que agraïm la seva tenacitat i esforç.

Daniel Roig

Referèndum sí o sí

El que és cert, és que la ciutadania té la clau de volta del Procés Sobiranista. Els polítics, dins la Generalitat, estan fent la seva feina, els uns posant pals a les rodes, els altres anunciant-ho, en boca del President Puigdemont, que es farà el Referèndum sí o sí i engegant la maquinària perquè la gent puguem anar a votar quan ens ho diguin. Molt a desgrat de l'opinió de molts personatges espanyolistes i del Govern de Madrid, les seves excuses a la no legalitat del nostre Referèndum no tenen cabuda en un Estat de Dret. Tots els juristes demòcrates consultats, tant els de dintre del nostre país com els de fora, han recalcat la validesa de voler consultar el poble, mitjançant un referèndum, si volem continuar estant dins de l'Estat Espanyol o si volem un Estat Propi. I això entra dins les regles, sens dubte, del que entenem per democràcia.

Qualsevol dia d'aquests, quan el President Puigdemont cregui oportú, ens donarà data i pregunta per fer-ho. Seria bo que fos una pregunta clara, binària i única, però ens trobarem amb un reguitzell de propostes

que ens poden portar a confusió. Si la pregunta és complexa, com va ser la del 9N, la ciutadania podem pensar que, amb diferents matisos, no serà possible una contesta de determini fàcil. Per això un sí o un no seria la millor solució.

Per altra banda, tenim gent que parla contínuament de República Catalana quan es parla d'independència i/o de règim polític. Jo em pregunto, estarà tothom d'acord en una República Parlamentària, com Alemanya, Croàcia o Finlàndia?, o en una República Presidencialista com Montenegro? Per descomptat que rebutgem la Monarquia Constitucional, com Anglaterra, sobre tot perquè ja hem sofert prou de temps els Borbons i sabem de la seva nul·litat per governar i de la despesa que representa.

Tot això seran preguntes que s'hauran de consultar en un futur, i serà la gent del recuperat Estat de Catalunya que ho haurà de dilucidar. Igual que ha estat el poble que ha sortit diversos Onze de Setembre a manifestar-se, continuarem pressionant perquè tot vagi endavant. I, si és necessari, tornarem a

anar a la concentració (ANC dixit) de l'Onze de Setembre d'enguany, fent una creu gegantina, composta de milers i milers de persones, grans i joves, dones i homes, davant de la Casa Batlló, entre el Passeig de Gràcia i el carrer d'Aragó, amb el lema "EL CANVI ETS TU".

Perquè som nosaltres, la ciutadania, que ens mobilitzem cada cop que faci falta, com ho hem fet davant del TSJC, en suport dels càrrecs electes imputats, siguin Mas, Rigau, Ortega i Homs, siguin els que van imputant de la Mesa del Parlament, la Presidenta Forcadell, Simó, Coromines, Nuart i Barrufet...

Ens aniria bé, per consolidar el referèndum, l'ajut de països amb democràcies consolidades, com Anglaterra, França o Alemanya, però no ens en refièssim pas. Serà la feina feta pel nostres polítics aquests últims anys, arreu del món, perquè ens vegin com un país que pot oferir el que ells volen, un alt grau de poder econòmic, i que puguin instal·lar-se aquí les grans empreses. Que això sigui un *feed-back*, tant per a nosaltres com per als altres països.

Pilar Altarriba

El català a la justícia

Ja sabeu que treballo en el món de la justícia com a Procurador dels Tribunals. L'altre dia vaig rebre una notificació del Jutjat de Violència de gènere de Sant Feliu de Llobregat on posava que l'adreça era "calle Jacinto Verdaguer, 35". Això em va indignar sobremanera, ja que hi ha una mala fe impressionat, posant aquesta adreça en una notificació judicial. D'acord amb la Llei de política lingüística i la Llei orgànica del poder judicial, els ciutadans es poden adreçar en català a una oficina judicial sense que en calgui la traducció i que això n'impliqui retards en la tramitació. El problema és que, encara que l'escola judicial sigui a Barcelona, aprendre la nostra llengua no és un requisit per als jutges.

A la ciutat de Barcelona, segons la memòria anual del Tribunal Superior de Justícia, el 2014 —l'últim any del qual hi ha dades— només el 8,7% de les sentències estaven escrites en català. Patètic. A Tarragona i les Terres de l'Ebre, la realitat encara és més tossuda. Gairebé un 98% dels tràmits i sentències es fan en castellà.

A Girona, el territori que presenta els millors resultats, l'any 2014, un terç de les sentències es van dictar en català, la mateixa llengua que es va utilitzar en un 40% dels tràmits. L'altre territori on l'ús del català és significatiu són les comarques de Lleida: una quarta part de les sentències són en català i un 20 per cent dels tràmits també es van fer en aquesta llengua el 2014.

Aquestes dades realment

són molt preocupants. En els anys que portem de "democràcia", el nivell del català en la justícia hauria de voltar sobre el 80%. Quins són els problemes que veig jo, que fan que estiguem tan ancorats? D'entrada, i crec que el més important, la no obligació de redactar en català, ni els tràmits, ni les demandes, ni les sentències. El fet de no tenir un estat propi, amb llengües cooficials, facilita això. Tots coneixem amics o parents que prefereixen escriure en castellà, per por de cometre faltes d'ortografia.

Jo estic escrivint aquest article sabent que el nostre corrector, en Joan Prats, un *crack* a qui hem d'agrair tota la feina que fa corregint tots els articles de La Veu des de fa un grapat d'anys, es llegirà i corregirà totes les meves faltes. Sóc del parer que no hem de tenir por d'escriure en català, o inclús parlar-lo, encara que ho fem malament.

El segon problema que veig és un tema d'educació. El secretari, oficial o administratiu que em va enviar la notificació amb el carrer Jacinto Verdaguer ho va fer amb tota la seva mala idea, per no dir altres paraules més gruixudes. Hi ha una prepotència total en l'àmbit judicial de certs personatges que es creuen que per tenir un càrrec judicial poden fer i desfer a la babalà. Aquest "problema" és molt més difícil de resoldre, perquè és complicat canviar el cervell de certs personatges, i en l'àmbit judicial n'hi han molts d'aquests personatges. En un jutjat, el jutge és el

màxim mandatari. I cada jutjat és un món, perquè el seu funcionament depèn del criteri de cada jutge.

D'acord amb les dades de l'escola judicial, el nombre de candidats procedents de Catalunya a les oposicions a la carrera judicial es situa els últims tres anys al voltant del 10% del total d'Espanya, una mica per sobre de la mitja del 9% del període anterior (1998-2001). El panorama tampoc millora en el nombre de tràmits entre advocats, procuradors i jutjats: només el 12% dels escrits, notificacions i tramitacions a la justícia es fan en català.

L'única solució que hi veig és el que diu la llei, que el ciutadà que és part en un procés pot sol·licitar que el procediment es tramiti en català i té dret a rebre-hi les notificacions, les citacions, els requeriments i les altres comunicacions, sense retard per raó de la llengua emprada. Així mateix, d'acord amb la Llei de política lingüística, totes les actuacions judicials fetes en català són plenament vàlides i eficaces i la part interessada pot també demanar les sentències i les interlocutòries en català.

En els anys que fa que treballo de Procurador, encara no he presentat cap escrit demanant això. Potser ens hem de posar tots d'acord a fer-ho i fer que la nostra llengua comenci a ser prioritària en aquest àmbit tant important.

Albert Aragonès

Una gramàtica per projectar la llengua al segle XXI

Institut d'Estudis Catalans, *Gramàtica de la llengua catalana*, Barcelona, 2016.

Gairebé cent anys després de la Gramàtica de Pompeu Fabra, assumida com a oficial per l'Institut d'Estudis Catalans, la nostra acadèmia ha publicat fa poc una nova gramàtica de la llengua catalana (en aquest país, per a coses tan essencials, sembla que anem de segle en segle). La nova gramàtica és una obra molt diferent de la de 1918, que era molt breu i succinta, i deixava moltes coses a l'aire. El primer que cal dir, doncs, és que la nova obra és ambiciosa, exhaustiva (1.439 pàgines vs. les 135 de la vigent) i està cridada a esdevenir una referència per a la comunitat de parlants dels Països Catalans i, en general, per a totes les persones interessades en la nostra llengua. Amb la gramàtica del 2016, el diccionari —amb noves edicions el 1995 i el 2007— i l'ortografia que està a punt d'aparèixer aquest 2017; l'IEC aporta els elements bàsics per a garantir un ús òptim de la llengua catalana com a llengua de cultura.

Alguns comentaristes han assenyalat que la gramàtica de 2016 (com també alguns aspectes que s'han conegut amb antelació de la nova ortografia) es caracteritza per una tendència a la màniga ampla i certa tolerància amb formes i expressions procedents de la llengua castellana. Això no és pas així i, tal com remarca M. Teresa Cabré: “la variació que pot admetre una obra que vol tenir caràcter orientatiu no pot ser oberta a totes les formes possibles” (p. XIV). Per això arreu del text hi ha supòsits de rebuig clar d'algunes formes forasteres amb afirmacions com la següent: “Per influència forana, a vegades se senten emprats col·loquialment com a invariables adjectius com *gris*, *cortès* i *comú*. És un ús, però, no acceptable.” (171).

La nova gramàtica no ignora la tradició ni l'abast del domini lingüístic. S'hi poden trobar recollides i ampliades les ensenyances del mestre Fabra en molts aspectes. Potser en podem destacar, per exemple, el tractament dels verbs inacusatius, que tan encertadament havia descrit la gramàtica pòstuma de 1956 editada per Joan Coromines. Així mateix, són remarcables els deutes amb la *Gramàtica del català contemporani*, una ambiciosa obra liderada per l'enyorat Joan Solà, en tres gruixuts volums, de to molt més “tècnico-acadèmic”.

Pel que fa a l'atenció a les diverses varietats de la llengua (incloent l'alguerès), les referències hi són abundants, sobretot en fonètica i en morfologia. Per exemple, la descripció de l'expressió de les fraccions horàries segons el sistema de campanar o el de rellotge és impecable i justifica molt adequadament la seva adscripció a varietats dialectals diferents. Tot i que el primer sistema tingui caràcter específic en la llengua catalana, això no el fa obligatori per a aquelles varietats que no l'han adoptat mai històricament. Ara bé, sí que el text podria ser més precís, atès que, ambigüament, afirma que el sistema de campanar és “habitual en una bona part dels parlars del

Principat de Catalunya” (1181).

Cal destacar el rigor tècnic de l'obra. És interessant, per exemple, el tractament encertat de la relació entre sexe i gènere en els noms que designen éssers sexuats. Aniria bé que alguns usuaris amb influència als mitjans de comunicació (polítics, periodistes, tertulians, etc.) assumissin que, tal com diu la gramàtica, el gènere masculí és el no marcat de l'oposició de gènere, per la qual cosa “un nom masculí plural, com els avis o els llops, pot designar un grup integrat per mascles i femelles” (161). Comença a ser fatigant l'abundància en el discurs públic d'expressions (“tots i totes”, “els ciutadans i les ciutadanes”, “els nens i les nenes”, etc.) que manifesten una gran ignorància de les oposicions de marcatge que caracteritzen els paradigmes flexius de la llengua. Per una confusió entre gènere (categoria gramatical) i sexe, acabaran fent malbé la flexió nominal de la nostra llengua i deixant oberta la porta a la influència de la llengua anglesa, que no presenta aquestes oposicions.

L'estructura de l'obra és molt adequada, però, tot i que conté un bon índex analític, s'hi troba a faltar un índex dels quadres i figures, que, d'altra banda, resulten molt útils. Encara que tinguin merament caràcter complementari del text, estan molt ben fets i admeten una consulta més o menys autònoma. Per exemple, la figura 31.2, que descriu l'expressió de les parts del dia, és molt didàctica i de gran qualitat.

L'obra de Fabra era d'una qualitat altíssima, però cent anys en feien necessària una actualització. Un segle d'avenços de la ciència lingüística i d'estudis sobre la nostra llengua s'incorporen a una obra de consulta necessària. Fabra mateix hauria estat el primer a rebutjar encastellar-se en solucions pensades fa un segle. En tot cas, la darrera paraula sobre l'èxit i la utilitat d'aquesta obra, com sempre, la tenim tots els que fem servir la llengua i l'estimem.